

LOPULLINEN 6.7.21

Pormestarien Turku - Toiminnan vuosikymmen

Johdanto

Turku on avoin, toimelias ja kansainvälinen kaupunki, joka hyödyntää kaksikielisyyttään rikkautena ja mahdollisuutena. Edistämme kaikkien ihmisten yhdenvertaista kohtelua ja tasa-arvoa kaupunkilaisten keskuudessa ja kaupungin toiminnassa. Turku on edelläkävijäkaupunki ennakoimaan toimintaympäristön muutoksia ja hyödynnämme sitä vetovoimamme vahvistamisessa.

Olemme edelläkävijä ilmastoteoissa ja edistämme siirtymää perinteisestä taloudesta kohti kiertotaloutta. Vahvistamme Turun vetovoimaa koulutus-, kulttuuri ja tapahtumakaupunkina aidon yhteistyön voimin. Osaamis- ja koulutustason nosto lisää turkulaisten hyvinvointia. Hyvän kaupungin ytimessä ovat sujuva arki, laadukkaat palvelut, viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö ja kiinnostavuus kaupunkina. Kasvun on oltava inhimillisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävä.

Sisällys

1. Turun talousraami 2021-2025 - Vahvana 2030-luvulle
2. Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen - Hyvinvoiva Turku
3. Kestävän kasvun Turku
4. Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys - Onnistuva Turku
5. Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
6. Kärkihankkeet
 - a. Tiedepuiston kärkihanke
 - b. Keskustan kehittämisen kärkihanke
 - c. Osaamisen kärkihanke
 - d. Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke
 - e. Kulttuurin kärkihanke
7. Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla
8. Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku
9. Jatkuvasti parempi Turku
10. Edunvalvonta

1. Turun talousraami 2021-2025 – Vahvana 2030 -luvulle

Turun taloutta hoidetaan kestäväällä tavalla hyvinvointi ja palvelut turvaten. Kestävä talousraami koostuu viidestä kohdasta:

1. Talouden kestävä perusura
2. Valmistautuminen sote-uudistuksen vaikutuksiin kaupunkitaloudessa
3. Menettelytapa yllättävässä negatiivisessa poikkeustilanteessa
4. Velkakatto
5. Verolinjaukset

Ensisijaisesti Turun taloutta vahvistamme aktiivisella työllisyys- ja kasvupolitiikalla, jolla parannetaan veropohjaa ja muita tuottoja. Turku tavoittelee työttömyysasteen laskua 11,2 prosenttiin sekä tulopohjan vahvistamiseksi merkittävää lisärakentamista. Vahvan talous on tässä ohjelmassa olevien tavoitteiden toteuttamisen edellytys. Ohjelma on kokonaisuus, jossa kestävä taloudenpito ja järkevät rakenteelliset ja

toiminnalliset uudistukset sekä oikea-aikaiset, saavutettavat palvelut tukevat toiminnan tehostumista. Kestävää taloudenpitoa tukee ennaltaehkäiseviin palveluihin panostaminen, joiden raskaampien palveluiden tarvetta välittömästi vähentävä vaikutus varmistetaan aina suunnitelmallisuudella ja säännöllisellä seurannalla.

Talouden kestävä perusura

Hallittu menojen kasvuvauhti on talouden kestävyiden perusta. Menot voivat kasvaa yleisen väestönkasvun ja hintaindeksin mukana, mutta talouden kestävyys edellyttää, että keskipitkällä aikavälillä toimintakate kasvaa hitaammin kuin verotulot.

Kaupungin tulee jatkaa taloudellisen aseman ja investointikyvyn parantamista. Palvelutuotannon laatua tulee parantaa koko kaupungissa kustannusneutraalisti. Erityisesti pitää edistää toimenpiteitä ja investointeja, joiden seurauksena kyetään lisäämään tuottavuutta, kasvattamaan tuloja tai hillitsemään toimintakatteen kehitystä.

Turun toimintakatteen kasvussa sitoudutaan seuraavaan enimmäisraamiin, jonka pohjalta suunnittelemme taloutta:

2022 3,3 %

2023 2,4 % (sote-uudistus toteutunut)

2024 2,4 %

2025 2,4 %

Toimintakatteen kasvua hillitään ensisijaisesti tuottavuutta parantamalla rakenteellisten uudistusten kautta palvelutasoa heikentämättä. On selvää, että eteen voi tulla yllättäviä tilanteita, joista on tässä ennakoitu soteuudistuksen toteutuminen, koronan jälkihoito sekä mahdolliset yllättävät vuosikatteeseen negatiivisesti vaikuttavat tilanteet. Näitä tilanteita on kuvattu tämän ohjelman eri kohdissa.

Jo päätetty sopeutusohjelma toteutetaan. Ohjelman toteutumista seurataan ja tarvittaessa ohjelmaa päivitetään kokonaistaso säilyttäen.

Valmistautuminen sote-uudistuksen vaikutuksiin kaupunkitaloudessa

Sosiaali- ja terveystalouden uudistus tulee olemaan vaikutuksiltaan erittäin merkittävä kaupungin taloudelle.

Uudistuksen vaikutuksiin valmistautuminen aloitetaan syksyllä 2021. Siirtolaskelmien valmistumisen jälkeen tehdään tarvittavat tarkistukset taloussuunnitelmaan. Vuoden 2022 aikana päätetään tarvittavista toimenpiteistä kaupungin omassa organisaatiossa ja taloudessa.

Kaupungin taloutta ja hallintoa sopeutetaan uudistusta vastaavien siirtyvien tehtävien verran.

Uudistuksen jälkeisessä uudessa kaupunkitaloudessa sitoudutaan lähtökohtaisesti samaan toimintakatteen kehityksen periaatteeseen, jossa toimintakatteen kasvu on verotulojen kasvua matalampi.

Talouden sopeuttaminen poikkeustilanteessa

Mikäli talouden odotettu kehitys poikkeaa menojen tai tulojen osalta merkittävästi suhteessa perusuraan, joudutaan tekemään erillisiä toimia taloudellisen kestävyiden parantamiseksi. Merkittävin riski on verotulojen merkittävä lasku.

Mikäli sopimuskauden aikana talousarviototeumaennusteen mukainen vuosikate painuu negatiiviseksi tai kertyneet ylijäämät laskevat alle 80 miljoonan euron, tehdään erillisiä sopeutustoimia, joilla vuosikate palautetaan kestäväälle tasolle poistojen kokoiseksi korkeintaan kahden vuoden siirtymäajalla.

Velkakatto

Kaupungin emo-organisaation oikaistu lainakanta (lainakanta – antolainat = oikaistu lainakanta) voi olla suunnitelmakauden päätteeksi enintään 3 390 euroa per asukas.

Velkakattoa voidaan nostaa yhteisellä päätöksellä erittäin perustellusta syystä.

Verotus

Turun veropohjaa pyritään kaikin keinoin vahvistamaan työllisyys- ja kasvutoimilla. Kasvava verohyöty käytetään Turun talouden tasapainottamiseen ja palvelujen turvaamiseen.

Lähtökohtaisesti Turussa pidättäydytään kunnallis- ja kiinteistöveron muutoksista sopimuskaudella. Sote-uudistukseen sopeutuminen pyritään toteuttamaan ilman veronkiristystä.

Investoinnit

Kaupungin palveluverkkotarkastelussa huomioidaan väestön ikärakenteen muutokset ja väestönkasvu. Investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen ovat avainasemassa, jotta investointeja voidaan toteuttaa kestävästi. Investoinneilla voidaan myös vauhdittaa kaupungin kasvua ja toimimalla fiksusti vahvistamme kaupunkia. Kaikessa rakentamisessa huomioidaan energiatehokkuus sekä muut kestävät ratkaisut.

Investointikokonaisuuden käymme läpi vuoden 2022 talousarviovalmistelun yhteydessä siten, että investointien kannattavuuslaskelmien pohjalta on mahdollista tehdä tarvittaessa päätöksiä investointien aikatauluttamisesta. Seuraavat periaatteet ohjaavat valmistelua:

Teemme investoinneista aina kokonaisarvioinnin tehokkuuden, kannattavuuden, välttämättömyyden, käyttötalouden ja kasvun mahdollisuuksien näkökulmista.

Korjaamme ja rakennamme koulu- ja päiväkotiverkon nopeutetussa aikataulussa.

Toteutamme Kupittaa kansihankeen mahdollistamaan tiedepuiston kärkihanketta ja luomaan uuden yhdistetyn Kupittaa-Itäharjun kaupunginosan vanvan joukkoliikenteen- ja työpaikkakeskittymän äärelle.

Rakennamme uuden konserttitalon aikataulussa, joka mahdollistaa orkesterin siirtymisen suoraan uusiin tiloihin, tavoitteena vuosi 2025.

Ratapihan elämyskeskus lisää Turun houkuttelevuutta matkailukohteena ja vahvistaa monin tavoin Turun vetovoimaa. Yksityiset investoinnit kannattelevat hanketta mutta kaupunki on mahdollistamassa sen liikkeelle lähtemistä uuden areenan osakkuuden myötä. Kaupungin osakkuus edellyttää valtuuston aiemmin päättämien ehtojen toteutumista.

Toteutamme TAITO-kampuksen.

Uusien asuinalueiden rakentamista teemme luonnollisena osana kaupungin kasvua.

Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteuttamalla pyöräteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen.

Raitiotien kustannus- ja kannattavuussarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikenneratkaisusta.

2. Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Laadimme palvelustrategian, jossa määrittelemme millaista laatua miltäkin palveluista odotamme ja mitkä tuottamisen tavat voivat olla mahdollisia. Kaupunki vastaa palveluvollisuuksistaan kustannusvaikuttavasti pyrkien käyttämään aktiivisesti myös kolmannen sektorin ja yksityisen palveluita taatakseen mahdollisuuden kustannusvaikuttavuuden, laadun ja saatavuuden vertailuun kaikkien toimijoiden kesken turkulaisten parhaaksi. Lisäämme kaupunkilaisten valinnanvapautta.

Ennaltaehkäiseviin palveluihin panostamme asteittain voimakkaammin siten, että vuoden 2023 alusta on Turussa luotuna kokonaisvaltainen hyvinvoinnin edistämisen toimintamalli. Tämän toimintamallin luomme yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Koronavuosi on aiheuttanut hoito- ja palveluvelkaa sekä oppimisvajeita. Selvitämme, miten suureksi hoito- ja palveluvelka sekä oppimisvajeet ovat muodostuneet. Nämä hankkeistamme selkeiksi hankkeiksi, joihin laaditaan omat toimenpideohjelmat.

Selvitämme mahdollisuudet koota ruotsinkielisiä palveluita yhteen kokonaisuuteen.

Tavoitteet Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus:

Tärkein tavoite sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta on hallittu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä vastaavien toimijoiden siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen. Vaikutetaan siihen, että uudet hallinnolliset rajat eivät muodostu turkulaisten hyvinvoinnin esteeksi.

Vahvistamme palveluohjausta, erityisesti vanhuspalveluissa ja lasten ja nuorten palveluissa, jotta asiakkaat löytävät helposti ja sujuvasti oikean palvelun oikeaan aikaan. Perhekeskusmalli on osoittautunut hyväksi tavaksi koota perheiden palveluita yhteen. Selvitämme perhekeskusmallin laajentamista Turussa huomioiden sote-uudistuksen tavoitteet.

Selvitämme vanhusten asumispalveluiden lisäämisen mahdollisuudet. Osana valmistautumista sote-uudistukseen arvioimme vanhusten koti- ja asumispalveluiden kokonaistilanteen hyödyntäen ulkoista arviointia. Arviointi on valmistelun tukena tulevalle hyvinvointialueelle, jonka tulee tehdä riittävät päätökset turkulaisten ikäihmisten oikeanlaisen asumisen turvaamiseksi.

Osana sote-uudistukseen liittyvää tulevaisuuden sote-keskusuudistusta siirrämme sote-palveluiden painopistettä voimakkaasti oikea-aikaisuuteen huolehtimalla saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Tunnistamme henkilöt, jotka käyttävät paljon palveluita ja luomme heille yksilöllisen hoitosuunnitelman ja nimeämme omalääkäritiimin.

Vahvistamme omalääkäriyttä siten, että määrittelemme lääkäreille oikeankokoisen väestövastuun väestöpohjan vaatavuuden mukaan ja että jokainen turkulainen saa halutessaan valita ensisijaisen lääkärinsä. Tavoitteenamme on sujuva ja nopea hoitopääsy. Omalääkärimallin rakentamisessa priorisoimme yli 60-vuotiaita sekä työterveyshuollon ulkopuolella olevia lääkäreiden saatavuuden puitteissa. Toteutusmallin hoitopääsulle valmistelemme syksyn 2021 aikana.

Toteutamme terapiatakuun Turussa.

Tavoitteet Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

Turkulaisten osaamis- ja koulutustaso nousee. Osaamisen kärkihankkeessa asetamme tavoitteet koulutus- ja osaamistason nostolle sekä toimenpideohjelman sen toteuttamiseen.

Turussa tarjoamme maan parasta koulutusta koko koulupolun ajan aina varhaiskasvatuksesta lähtien. Vahvistamme oppilaiden oppimisen tukea ja oppilashuoltoa. Huolehdimme koulujen välisten erojen tasaamisen ns. positiivisen diskriminaation rahoituksesta tavoitellen hyvän, jatko-opinnot mahdollistavan kielitaidon oppimista kaikille. Vahvistamme myös vanhempien ja oppilaiden osallisuutta koulupolkuun ja sen tavoitteiden asettamiseen.

Turku on Suomen paras toisen asteen kouluttaja laadukkaiden ja monipuolisten lukiodien ja tulevan Taitokampuksen myötä. Jokainen nuori valmistuu vähintään 2. asteen tutkintoon.

Selvitämme lukiokoulutuksen laajentamista, jotta entistä useammalla turkulaisnuorella on mahdollisuus lukio-opintoihin Turussa.

Koulu- ja päiväkotitilojen tulee olla terveitä ja turvallisia. Päivitämme koulu- ja päiväkotiverkon vastaamaan kaupungin asuinalueiden tarpeita ja laadimme selkeän korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelman väistötilatarpeineen. Lisäksi vahvistamme tilojen käyttöä koulun ulkopuolella harrastustoiminnassa.

Koulutyöskentelyn tulee olla jokaiselle turvallista. Työskentelemme tinkimättä turvallisen koulunkäynnin eteen muun muassa ehkäisten koulukiusaamista ja -väkivaltaa.

Laajennamme peruskoulun erikoisluokkatoimintaa kaupungissa ja siten vahvistamme lähikoulujen vetovoimaa. Osana kansainvälisyyskasvatusta tuemme varhaista kielen oppimista lisäämällä kielipainotteisen varhaiskasvatuksen tarjontaa.

Varhaiskasvatuslain henkilöstömitoitukseen vastaamiseksi selvitämme kaupungin varhaiskasvatushenkilöstön mahdollisuudet täydennyskoulutukseen.

Tavoitteet Vapaa-ajan palvelukokonaisuus:

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden merkitys kasvaa sote-uudistuksen myötä.

Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Turkuja. Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa. Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja yksinäisyyden torjumisessa.

Tavoitteenamme on, että jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuuria iästä tai elämäntilanteesta riippumatta.

Turkulaiset taiteilijat ovat kulttuurikaupungin vahvuus ja luovien alojen merkitys kasvaa myös taloudellisessa mielessä koko ajan. Perustamme Turkuun Taiteiden talo -konseptin, joka tuo eri alojen luovat ihmiset yhteen ja elävöittää kaupunkia myös laajemmin.

Leikkipaikat ovat lasten liikkumista ja niiden yhteyteen suunnittelemme aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja, kuten ulkoliikuntasaleja. Näin kannustamme kaiken ikäisiä liikkumaan yhdessä. Ikäihmisten liikkumisen tarpeet huomioimme liikuntapaikkarakentamisessa ja sen varmistamiseksi keräämme aktiivisesti käyttäjälautetta ja muutamme tarvittaessa toimintaamme saadun palautteen pohjalta.

Liikunnan tulee olla osa lasten päivää myös kouluissa. Koulujen opetustilojen, pihojen ja koulumatkojen tulee innostaa luontaiseen liikkumiseen. Toteutamme kouluihin kokeiluja, joiden suunnittelussa kuuntelemme lapsia ja nuoria erilaisten uusien tapojen toteuttamiseksi.

Liikuntapaikkarakentamisen tueksi tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi liikuntaverkkoselvitys, jossa optimoimme lajien keskittymät ja maankäytölliset vaatimukset.

Koronavuosi on lisännyt nuorten pahoinvointia. Huolehdimme, että jokaisella nuorella on yhteys turvalliseen aikuiseseen, jotta hän saa tarvittaessa tarvitsemaansa tukea ja apua. Edistämme nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa ja vuoropuhelua, jotta kolmas sektori olisi aktiivisesti edistämässä nuorten oloja koronasta toipumisessa.

3. Kestävän kasvun Turku

Vain kasvavat kaupungit ovat tulevaisuudessa vahvoja huolehtimaan asukkaidensa hyvinvoinnista. Kaupungistuminen on vahva, keskittävä ilmiö. Jotta Turku on menestyjien joukossa tulevaisuudessakin, tarvitsemme nyt rohkeita, eteenpäin katsovia päätöksiä ja uutta kumppanuutta ja yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Kasvu tarkoittaa uusia asukkaita, uusia yrityksiä ja uusia työpaikkoja eli verotuloja ja investointeja. Kaupunkikehitys tarkoittaa kaupungin rakentamista ja rakentamista tukemaan kasvua, luomaan viihtyisää asuin- ja yritys ympäristöä ja rakentamaan kestävä, energiatehokasta kaupunkiympäristöä. Turku kasvaa kestävästi eli tiivistämme kaupunkia täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle, huomiomme lähiluonnon ja viheralueiden merkityksen niin viihtyvyyden kuin ilmastonmuutokseen varautumisen näkökulmasta ja tarkastelemme palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden.

Huomioimme kaupungin rakentumisessa turvallisuuden tärkeänä osana sekä inhimillistä kestävyttä että viihtyvyyttä.

Laadimme vision Merellisen Turun kehittämistä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alueen. Huomioimme yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden.

Annamme palvelulupauksen kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle, millä varmistetaan, että kaavoitus- tai rakennuslupaprosessien kesto ei veny yli luvatus. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Aina kun mahdollista, uskomme kumppanuuteen. Huolehdimme samalla, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät, jotta kaupungin tavoitteet maankäytössä ja ripeässä lupakäsittelyssä voidaan toteuttaa.

Lisäämme erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalotonttien tarjontaa ja laadimme koko kaupungin kattavan täydennysrakennus selvityksen. Täydennysrakentamisen toteuttamisessa hyödynnämme kumppanuutta ja suhtaudumme myönteisesti olemassa olevan kaupunkirakenteen tiivistämiseen hyödyntäen olemassa olevaa katu- ja muuta infraa.

Varmistamme, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus vuokra-asumisesta omistusasumiseen ja että isoilla asuinalueilla on riittävästi rakennettavissa olevia tontteja niin julkisten kuin yksityisten palvelujen toteuttamiseen ja tarjoamiseen. Puramme aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.

Huolehdimme, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa asukkaan elämäntilanteesta riippumatta ja että Turun keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.

4. Korkeakouluysteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku

Turun hyvän kehityksen mahdollistavat yliopistomme ja korkeakoulumme sekä monipuolinen ja vahva yrityskehittäjä. Niiden edellytyksiä vahvistaa omaa asemaansa ja kilpailukykyään parannamme kaikin käytettävissämme olevin keinoin. Turulle yhteistyö on tärkeää ja asetamme alueen yhteiset isot elinkeinopolitiikan tavoitteet yhdessä eri toimijoiden kanssa.

Teemme päätöksenteon yhteydessä yritysvaikutusten arvioinnit, kun asia koskettaa elinkeinoelämää. Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys. Selkeytämme kaupunkiorganisaation vastuita siten, että yritysten ja elinkeinoelämän edustajat tietävät, keneen olla yhteydessä ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.

Hankintaperiaatteiden päivittämisen yhteydessä varmistamme, että pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.

Resursoimme työllisyyskokeilua ja asetamme vaikeimmin työllistyville selkeän työllistymistavoitteen. Valmistaudumme työllisyyspalveluiden järjestämisen siirtoon kaupungille yhteistyössä muiden suurten kaupunkien ja valtion kanssa.

Valmistelemme uuden työllisyyden hankkeen varmistamaan, että Turku hyödyntää työllisyyden kokeilua tuloksettaasti ja valmistautuu työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtoon vuonna 2024.

Vaikutamme aktiivisesti osaavan työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistämiseen alueen yritysten osaamistarpeisiin vastaamisen varmistamiseksi.

5. Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku

Pidämme kiinni Hiilineutraali Turku -tavoitteesta ja toteutamme tehtyjä päätöksiä koskien Turun hiilineutraalisuus 2029-ohjelmaa. Päivitämme toimenpideohjelmanhiilineutraaliuden tavoittamiseksi, huomioiden sen, että suhteellisesti suurin päästövähennystavoite kohdistuu tulevalle kaudella liikenteeseen.

Toteutamme tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi (LUMO-ohjelma). Asetamme valmistelun pohjalta luontotavoitteen, joka pitää sisällään luonnon monimuotoisuuden ja lähiluonnon vahvistamisen sekä kaupunkivehreyden lisäämisen.

Selvitämme päästöbudjetointia tavoitellen sen ottamista osaksi talousarvioprosessia.

Huomioimme kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.

Varmistamme, että palvelut kannustavat kaupunkilaisia ja yrityksiä ympäristöystävällisiin ja kestäviin asumis- ja muihin ratkaisuihin, rakennusten energiatehokkuus huomioiden.

Edistämme siirtymää kohti kiertotaloutta yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja laadimme toimeenpano-ohjelman sen tueksi.

Perustamme Mälikkälän-Kuninkojan alueelle uuden luonnonsuojelualueen.

6. Kärkihankkeet

- a) Tiedepuiston kärkihanke

Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle

b) Keskustan kehittämisen kärkihanke

Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle

c) Osaamisen kärkihanke

Turussa tavoitteenamme on olla vetovoimainen ja monimuotoinen globaali edelläkävijä oppimis- ja osaamisympäristönä. Valmistelemme uuden Osaamisen kärkihankkeen, jonka tavoitteena on Turun seudun alueellisen kilpailukyvyyn vahvistaminen pitkäjänteisesti osaamiseen ja tutkimukseen panostamalla sekä vastaaminen megatrendeihin, kuten digitalisaatioon, kaupungistumiseen sekä ilmastonmuutokseen. Tavoitteenamme on nostaa turkulaisten osaamis- ja koulutustasoa, jolla on suora vaikutus asukkaiden hyvinvointiin ja tulotasoon.

d) Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke

Uuden kärkihankkeen alla toteutamme yksinäisyyden vähentämisen ja mielenterveyden tukemisen toimenpideohjelmat valtuustokaudelle. Varmistamme, että jo hyväksytyille kotouttamis- ja syrjäytymisen ehkäisyn ohjelmilla on oikeat mittarit ohjelman tulokselliseksi toteuttamiseksi.

Vahvistamme segregaaation vähentämisen periaatteen ensisijaiseksi tavoitteeksi lähiöiden kehittämisessä. Vahvistamme kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen mm. toteuttamalla ja päivittämällä lähiöohjelman kehittämään Turun eri lähiöistä viihtyisiä ja hyvää elämää tukevia alueita.

Liikunta vahvistaa terveyttä ja elämänlaatua. Se voi tarjota myös yhteisöllisyyttä ja elämyksiä sekä tekemisen riemua. Liikunta vahvistaa hyvinvointia monipuolisesti. Korona-aika on vähentänyt liikkumisen mahdollisuuksia ja nyt tarvitsemme siihen erityistä huomiota.

Liikkumisen toimenpideohjelman tavoitteet asetamme yhdessä seurojen ja järjestöjen kanssa. Toimenpideohjelma ulottuu myös liikkumiseen kannustavan kaupunkiympäristön rakentumiseen. Yhdistämme ohjelmaan kaikkien lasten harrastamismahdollisuuden tavoitteen ja seurojen avustusten uudistamisen lajien välisen-, sukupuolten-, ja alueiden tasa-arvon turvaamiseksi.

e) Kulttuurin kärkihanke

Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Turkua. Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa. Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja yksinäisyyden torjumisessa. Valmistelemme uuden kulttuuriin ja laajemmin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvän kärkihankkeen, jonka toteuttamisen tueksi laaditaan toimenpideohjelma valtuustokaudelle.

7. Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla

Turku on kansainvälinen kaupunki ja toivotamme kaikki uudet asukkaat tervetulleiksi. Huolehdimme uusien maahanmuuttajataustaisten turkulaisten kotoutumisesta kotouttamisohjelman mukaisesti.

Huolehdimme kansainvälisen koulun jatkosta ja siirrosta keskustan lähistölle (esimerkiksi Itäharjulle).

Toimimme aktiivisesti sellaisissa kansainvälisissä verkostoissa, jotka tukevat Turun omien tavoitteiden saavuttamista.

8. Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku

Turku on maailman kauneimman saariston pääkaupunki. Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Saavutettavuus lentäen ja laivalla on tärkeässä asemassa, ja siksi lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista. Edistämme uusia konsepteja kestäväälle matkailulle.

Matkailun toiminnossa tavoittelemme laajempaa seudullista yhteistyötä ja kytkemme tavoitteemme ja rakenteemme aiempaa paremmin kansalliseen Visit Finland -kokonaisuuteen.

Tapahtumat ovat tärkeä osa myös matkailun kehittämistä. Vetovoimaiset ja monipuoliset tapahtumat tuovat Turkuun matkailijoita niin Suomesta kun maailmalta. Ruisrock, Paavo Nurmen kisat ja Turun musiikkijuhlat ovat kesäajan ehdottomat kärkitapahtumat ja tärkeimmät yhteistyökumppanit. Tavoitteenamme on, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.

Kaupungin 800-vuotisjuhlavuosi 2029 on alusta koko vuoden kestäväälle tapahtumalle ja sille asetamme selkeät tavoitteet.

9. Jatkuvasti parempi Turku

Turun kaupungin johtaminen pohjaa luottamukseen, esimerkillä johtamiseen, avoimuuteen ja vuoropuheluun, mutta myös suunnan ja merkityksen kirkastamiseen, jotta saavutamme asetetut tavoitteet. Turku on kaupunki, jossa luovuudelle on tilaa ja jossa etsitään mahdollisuuksia – ei erilaisia tapoja sanoa ei. Hyvä johtaminen on avainasemassa, kun luomme entistä asiakaslähtoisempää tapaa toimia ja sen tuloksena turkulaisten ja Turussa toimivien tulee saada parempaa palvelua nopeammin. Toimintamme kantavana periaatteena on asukas- ja asiakaslähtöisyys.

Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija. Mahdotonkin on mahdollista ja nyt koronan jälkeen meillä on hyödynnämme mahdollisuuden nostaa tekemisen tasoa ja rytmiä vahvistaaksemme Turun asemaa entisestään.

Toimimme konsernina tehokkaasti. Toteutamme valitun omistajapolitiikan linjauksia määrätietoisesti ja loogisesti siten, että yhtiöt voivat toimia tehokkaasti valitulla toimintatavalla toimintaympäristön haasteet huomioiden.

Digitalisaation avulla helpotamme kaupunkilaisten asiointia ja teemme asioita ihmisten puolesta. Luomme Turkuun asiointitilin, jota kautta on helppo hoitaa omia asioitaan sujuvasti ajasta ja paikasta rippumatta. Parempi asiakaspalvelu johtaa myös toiminnan tehostumiseen. Hyödynnämme digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.

Tavoitteemme on, että Turku on vetovoimainen työnantaja. Arvostamme henkilöstömme osaamista ja kannustamme ja tuemme oman osaamisen kehittämiseen. Tuemme lähijohtajuutta mm. kouluttautumisen avulla.

Hyvinvoiva henkilöstö jaksaa auttaa muita ja kehittää omaa työtään. Siksi panostamme henkilöstömme työhyvinvointiin.

Hyödynnämme tutkittua tietoa päätöksentekomme pohjana ja edistämme hyvää tiedolla johtamisen kulttuuria. Perustamme yhteistyössä alueen yliopistojen kanssa arviointipaneelin arvioimaan kärkihankkeiden toimenpideohjelmia, toteutumista ja vaikuttavuutta.

Rakennuttamisessa siirrymme malliin, jossa rakennuttaminen ja uusien kaupungin tilojen omistaminen siirretään perustettavaan tai olemassa olevaan yhtiöön. Yhtiö ottaa vastuulleen myös kiinteistöjen ylläpidon.

Resursoimme ja vakiinnutamme asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja kuten kansalaispaneelit. Asukasbudjetoinnin osuutta kasvatamme, jotta kaupunkilaisilla on enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa oman asuinalueensa kehittämiseen.

Huolehdimme erityisesti nuorten osallisuudesta, koska heillä ei ole vielä mahdollisuutta vaikuttaa äänestämällä.

Seuraamme johtamisjärjestelmän muutoksen vaikutuksia ja onnistumista säännöllisesti valtuustokauden aikana ja asetamme muutokselle tarkempia osatavoitteita. Erityisesti kiinnitämme huomiota päätöksentekorakenteen muutosten seurantaan, pormestarimallin toimintaan sekä virkaorganisaation muutosten tavoitteiden asetantaan. Varmistamme, että ikäkaarimallin mukainen palveluajattelu tulee osaksi toimintaa.

Pormestari johtaa Turkuä yhtenäisenä kokonaisuutena tämän ohjelman toteuttamiseksi ja huolehtii pormestarin roolijaon toteutumisesta. Pormestarin tarkemman toimintatavan määrittelemme osana johtamisjärjestelmämuutosta.

10. Edunvalvonta

Edunvalvonnalle tärkeimmät kohteemme seuraavalla valtuustokaudella ovat:

- Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030.
- Lääkekehityskeskuksen saaminen Turkuun vahvistamaan lääke- ja diagnostiikka-alan kehittymistä Suomen yhdeksi talouden kivijalaksi
- Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.

Pormestarien Turku -ohjelman pelisääntökirjaus ja rasismien vastainen sitoumus

Jokainen ohjelman allekirjoittava ryhmä sitoutuu kokonaisuutena noudattamaan ohjelmaan kirjattuja tavoitteita kokonaisuudessaan ja kaikilla päätöksenteon tasoilla. Ohjelman hyväksyvät kaikkien yhteistyöhön sitoutuvien valtuustoryhmien valtuutetut ja ryhmien työskentelyyn vaikuttavien järjestöjen päättävät elimet.

Taloustarvion osalta jokainen allekirjoittanut ryhmä sitoutuu kokonaisuudessaan yhteiseen, neuvoteltuun taloustarviesitykseen ja toimii sen mukaisesti myös valtuuston taloustarviopäätöksestä päätettäessä.

Jokainen allekirjoittanut ryhmä sitoutuu kokonaisuudessaan toimimaan toisia ryhmiä ja niiden jäseniä kohtaan arvostavasti niin päätöksenteon yhteydessä kuin muuallakin. Erimielisyydet pystymme ratkomaan keskustelemalla ja toisia kuuntelemalla. Sen sijaan toisten syyllistäminen tai syyttely eivät ole tapa etsiä

yhteisiä ratkaisuja. Mukanaolon on perustuttava luottamukseen ja siksi muilla osallistujilla tulee olla oikeus arvioida yksittäisen ryhmän luottamusta ohjelman toteuttamisessa ja yhteistyössä.

Jos joku ryhmä tai sen jäsen ei noudata näitä pelisääntöjä ja sitoumuksia, ryhmän katsotaan jättäytyneen pois pormestariohjelmasta edistävistä yhteistyöstä ja silloin heidän edustajansa eivät voi myöskään toimia yhdessä neuvotelluissa vastuutehtävissä, kuten apulaispormestarina tai toimielimien puheen- tai varapuheenjohtajina. Yhteistyötä rikkova menettely todetaan ja kirjataan ryhmien yhteisessä neuvottelussa sen varmistamiseksi, että rikkova menettely on yhteisesti todettu ja riittävästi yksilöity.

Turun valtuustoryhmien rasismiin vastainen sitoumus

1. Ryhmät eivät hyväksy rasistisia ja muukalaisvihamielisiä tekoja.
2. Ryhmät sitoutuvat siihen, ettei niiden ohjelmiin, periaatepäätöksiin, julkilausumiin tai muihin vastaaviin kannanottoihin sisällytetä rasistista sanomaa.
3. Ryhmät ryhtyvät toimiin sellaisia jäseniään kohtaan, jotka julkisesti levittävät rasistisia tai muukalaisvihamielisiä mielipiteitä. Tällaisissa tapauksissa ryhmät sanoutuvat irti yksittäisten jäsentensä toimista.
4. Ryhmät sitoutuvat edistämään kaikkien ihmisten yhdenvertaista asemaa, kohtelua ja tasa-arvoa.
5. Ryhmät osoittavat julkisesti halukkuutensa toimia erilaisuuden hyväksymiseksi.